

Riktlinjer vid val av placeringsform barn och unga

Beslutsdatum: 2024-09-18

Beslutad av: Barn- och utbildningsnämnden

Diarienummer: BUN0221/23

Dokumenttyp: Riktlinje

Dokumentägare: Verksamhetschef, barn och familj

Giltighetstid: 2024-09-18 och tillsvidare

Reviderad:

Innehåll

1. Inledning.....	3
1.1. Syfte.....	3
1.2. Målgrupp.....	3
1.3. Delegation	4
2. Definitioner av olika placeringsformer.....	4
2.1. Placering i det egna hemmet	4
2.2. Familjehem.....	4
2.3. HVB, Hem för vård eller boende.....	6
2.4. Stödboende	6
2.5. Skyddat boende.....	6
3. Val av placeringsform (steg-för-steg).....	7
3.1. Placering i nätverkshem.....	7
3.2. Placering i Falu kommuns egna jourhem och familjehem	8
3.3. Placering i externa konsulentstödda familjehem	9
3.4. Placering i Falu kommuns eget HVB-hem, stödboende och skyddat boende ..	10
3.5. Placering i externa HVB-hem, stödboenden och skyddade boenden	11
3.6. Placering i statliga särskilda ungdomshem - SiS-hem.....	13
4. Insatser under placeringstid	13
4.1. Insatsformer	14
5. Övriga perspektiv vid placering utanför det egna hemmet	15

1. Inledning.....	3
1.1. Syfte.....	3
1.2. Målgrupp.....	3
1.3. Delegation	4
2. Definitioner av olika placeringsformer.....	4
2.1. Placering i det egna hemmet	4
2.2. Familjehem.....	4
2.3. HVB, Hem för vård eller boende.....	6
2.4. Stödboende	6
2.5. Skyddat boende.....	6
3. Val av placeringsform (steg-för-steg).....	7
3.1. Placering i nätverkshem.....	7
3.2. Placering i Falu kommuns egna jourhem och familjehem	8
3.3. Placering i externa konsulentstödda familjehem	9
3.4. Placering i Falu kommuns eget HVB-hem, stödboende och skyddat boende ..	10
3.5. Placering i externa HVB-hem, stödboenden och skyddade boenden	11
3.6. Placering i statliga särskilda ungdomshem - SiS-hem.....	13
4. Insatser under placeringstid.....	13
4.1. Insatsformer	14
5. Övriga perspektiv vid placering utanför det egna hemmet	15

1. Inledning

1.1. Syfte

Den här riktlinjen är ett övergripande styrdokument fattat av Barn- och utbildningsnämnden i syfte att styra socialtjänstens arbete, det vill säga sätta en riktning för hur tjänstepersoner ska arbeta vid val av placeringsform när det står klart att ett barn behöver placeras utanför det egna hemmet.

Syftet med riktlinjen är att skapa en tydlighet i handläggning av placeringsärenden kring när olika placeringsformer ska användas, vilka bedömningar som ska göras vid beslut om var ett barn ska placeras samt hur förvaltningen i övrigt ska arbeta för att skapa hög kvalitet och tydliga mål under insatstiden.

Den här riktlinjen kompletterar riktlinjen *Utredning och beslut enligt SoL* som beskriver beslutsprocessen hur tjänstepersoner ska arbeta för att komma fram till huruvida ett barn har behov att placeras utanför det egna hemmet.

1.2. Målgrupp

Följande riktlinje avser arbetet när barn placeras utanför det egna hemmet och berör

barn och familjs samtliga enheter; mottagningen, barn och unga 1 och barn och unga 2, resursgruppen, familjerätten, Dialogen och Bubo/Ubo.

1.3. Delegation

Besluten kring placering och tillhörande beslut utgår alltid från delegationsordningen. Det innebär att riktlinjen är ett sätt att komma fram till förslag till beslut då det sedan i slutänden är behörig delegat som fattar själva beslutet om insatsen.

2. Definitioner av olika placeringsformer

Barn och unga som behöver vård utanför det egna hemmet kan efter beslut av socialnämnden tas emot i familjehem, jourhem, skyddat boende, stödboende eller hem för vård eller boende (HVB). Socialnämnden kan genom en så kallad privatplacering även medverka till att ett barn får bo stadigvarande hos en annan familj, utan att det är fråga om en placering i familjehem.

2.1. Placering i det egna hemmet

Barn/ungdomar kan placeras i sitt eget hem med stöd av LVU.

Kommentar: Nämnden får medge att den unge vistas i sitt eget hem, om detta kan antas vara bäst ägnat att främja vården av honom eller henne. Av 10 § LVU följer att vården skall anses påbörjad när den unge på grund av ett beslut om omedelbart omhändertagande eller om vård har placerats utanför sitt eget hem.

2.2. Familjehem

Familjehem definieras som ett enskilt hem som på uppdrag av socialnämnden tar emot barn eller vuxna för vård och omvårdnad och vars verksamhet inte bedrivs yrkesmässigt¹. Jourhem definieras som enskilt hem som vid upprepade tillfällen tar emot barn för tillfällig vård och fostran (se 6 kap. 6 § tredje stycket SoL). Familjehem kan delas in i kategorierna: nätverkshem, allmänt familjehem, jourhem och förstärkt familjehem.

Nätverkshem = Med nätverkshem avses familjehemsplacering hos anhörig eller annan närstående, en person eller en familj som är släkt med eller sedan tidigare har en annan relation till barnet eller den unge².

Allmänt familjehem = Med allmänt familjehem avses en person eller en familj som inte är släkt med eller sedan tidigare har en relation till barnet eller den unge. Allmänna familjehem omfattas inte av särskilda krav på utbildning, yrke eller tidigare erfarenhet som familjehem. Allmänna familjehem är enskilda hem som på uppdrag av

socialnämnden tar emot barn eller vuxna för vård och fostran eller vuxna för och vars verksamhet inte bedrivs yrkesmässigt.

Jourhem = Med jourhem avses en person eller en familj som inte är släkt med eller sedan tidigare har en relation till barnet eller den unge och som har lämplig utbildning, lämplig yrkeserfarenhet, erfarenhet som familjehem eller annan särskild lämplighet för att kunna ta emot barn eller unga tillfälligt och med kort varsel. Ett jourhem ska vara lika väl utrett som ett familjehem. Ett barn eller ungdom får inte vårdas i ett jourhem längre tid än två månader räknat från den tidpunkt då utredningen om ingripande till barnets eller ungdomens skydd eller stöd avslutats, om det inte finns särskilda skäl (6 kap. 6 § SoL).

Förstärkt familjehem = Med förstärkt familjehem avses en person eller en familj som inte är släkt med eller sedan tidigare har en relation till barnet eller den unge. Förstärkta familjehem ska ha lämplig utbildning, lämplig yrkeserfarenhet eller erfarenhet som familjehem för att kunna ta emot barn eller unga med särskilda behov.

¹ Enligt 3 kap. 2 § SoF gäller bestämmelsen barn och vuxna som vårdas för stadigvarande vård och fostran, men i slutbetänkandet *För barn och unga i samhällsvård* (SOU 2023:66) föreslås att definitionen av familjehem i 3 kap. 2 § SoF justeras så att stadigvarande vård inte är en förutsättning för familjehem som tar emot barn och vård och fostran på uppdrag av socialnämnden.

² Begreppet nätverkshem används i praktiken i nuläget men är inte definierade i någon författning, definition föreslås i slutbetänkandet *För barn och unga i samhällsvård* (SOU 2023:66).

Behandlingsfamilj = Behandlingsfamilj är en tidsbegränsad insats som förenar behandling med boende i ett familjehem. Familjehemsföräldrarna förväntas erbjuda barnet skydd och ge fysisk, social, känslomässig och utvecklingsmässig omsorg i en traditionell hemmiljö. Utöver det ska behandlingsfamiljen ge behandling med specifika strategier utformade för att minska barnets problematik och främja dess utveckling. TFCO (en förkortning på Treatment Fostercare Oregon) är en beforskad form av behandlingsfamilj där familjehemsvård kombineras med en behandlingsmetod och behandlingsteam.

Externa konsulentstödda familjehem= De flesta kommuner använder privata verksamheter med konsulentstöd för att rekrytera familjehem (konsulentverksamhet). Socialnämnder får sluta avtal med en enskild person om att utföra arbetsuppgifter inom socialtjänsten, förutsatt att arbetsuppgifterna som överläts inte innefattar myndighetsutövning (2 kap. 5 § SoL). Med konsulentverksamheter avses verksamheter som ger stöd till familjehem. Verksamhetens personal benämns konsulenter. Stödet kan ges såväl i kommunal som privat regi och avse familjehem för barn eller vuxna. Socialnämnden kan uppdra åt en konsulentverksamhet att ge stöd åt ett barn eller ung person som vårdas i familjehem. Ett konsulentstött familjehem ska utredas och

bedömas på samma sätt som ett familjehem och avtal med det konsulentstödda familjehemmet ska upprättas. Socialtjänsten har samma ansvar för de barn och ungdomar som är placerade i de konsultstödda hemmen som för barn och ungdomar placerade i familjehem. Den enda skillnaden jämfört med familjehem är att råd, stöd och annan hjälp ges till familjehemmet av den konsulentstödda verksamheten.

2.3. HVB, Hem för vård eller boende

Hem inom socialtjänsten som tar emot enskilda för vård eller behandling i förening med boende och vars verksamhet bedrivs yrkesmässigt.

Särskilda ungdomshem som drivs av Statens Institutionsstyrelse (SiS) = För vård av unga som på grund av eget beteende enligt 3 § LVU behöver stå under särskild noggrann tillsyn finns det särskilda ungdomshem (12 § första stycket LVU), så kallade SiS-hem. Behovet av sådana hem tillgodoses av staten.

***Kommentar:** De särskilda ungdomshemmen, SiS, drivs av Statens Institutionsstyrelse och bedriver individuellt anpassad vård enligt LVU, LVM (i vissa fall även enligt SoL) samt verkställer slutna ungdomsvård. På SiS placeras ungdomar som på grund av missbruk av beroendeframkallande medel, brottslig verksamhet eller har något annat allvarligt nedbrytande beteende. SiS-hemmen har särskilda befogenheter vad gäller tvångsmedel. Definitionsmässigt är även de särskilda ungdomshemmen även HVB-hem.*

2.4. Stödboende

Med ett stödboende avses en verksamhet inom socialtjänsten som tar emot enskilda i åldern 16–20 år i ett eget boende med individanpassat stöd. Stödboendet ska, under trygga former, träna och förbereda barnet eller den unge för ett självständigt boende och vuxenliv.

***Kommentar:** Barn i åldern 16–17 år får tas emot i ett stödboende endast om det finns särskilda skäl, 6 kap. 1 § SoL. Särskilda skäl kan vara att barnet bedöms vara moget och förberett för att på ett bra sätt klara av att bo och leva i ett eget boende, att barnet anses moget i övrigt och att barnet själv har uttryckt en önskan att bo i ett eget boende. Socialnämnden behöver iaktta en större försiktighet vid placering av barn då de är att betrakta som en särskild skyddsvärd grupp och då det kan finnas risker med att placera ett barn i ett eget boende med mindre närvaro och kontakt med personal.*

2.5. Skyddat boende

Tillfällig boendeform som erbjuder individanpassat stöd åt enskilda våldsutsatta och medföljande placerade barn som har behov av skydd mot hot, våld eller andra övergrepp.

***Kommentar:** Barn kan placeras med vårdnadshavare på skyddat boende enligt SoL (Socialtjänstlag), Lag om placering av barn i skyddat boende och LVU (Lag om särskilda bestämmelser om vård av unga) när det förekommer en direkt eller indirekt risk om våld för barnet och barnets ena vårdnadshavare samtycker till placeringen samt hen bedöms ha behov av skyddat boende.*

3. Val av placeringsform (steg-för-steg)

Huvudregeln är att socialsekreterare ska välja den minst ingripande placeringsformen som motsvarar barnets/den unges specifika vårdbehov enligt ordningsföljd nedan.

3.1. Placering i nätverkshem

Om barnets/ungdomens behov inte kan tillgodoses enbart av öppenvårdsinsatser ska socialtjänsten alltid utreda om barnets behov kan tillgodoses via placering i nätverket, s.k. nätverkshem, med eller utan stöd av öppenvårdsinsatser.

Socialsekreterare på barn och unga ska om möjligt utforska barnets nätverk tillsammans med barnet genom att exempelvis göra nätverkskartor och undersöka barnets uppfattning om sitt nätverk.

Resursgruppen ska alltid inleda utredning om någon i barnets nätverk har visat intresse för att bli nätverkshem i syfte att utreda om personen är lämplig som nätverkshem. Vad som är bäst för barnet är avgörande i sådana situationer. Exempel på fall där socialtjänsten kan göra bedömningen att det inte är lämpligt är till exempel i ärenden som handlar om heder eller våld.

Resursgruppen ska utreda det tilltänkta familjehemmet i nätverket på motsvarande sätt som andra tilltänkta familjehem. Undantag får göras om en person i nätverket tar emot ett barn eller ungdom endast vid ett visst, enstaka tillfälle och inte för stadigvarande vård.

Placeringen ska inte pågå längre än nödvändigt för barnets bästa. I de fall barnet vårdnadshavare bedöms kunna ge barnet trygghet och stabilitet långsiktigt ska socialsekreterare arbeta för att barnet kan flytta hem genom att ge stöd till såväl barn, föräldrar samt nätverkshem. Målen i vårdplanen ska vara tydliga gällande vad som behöver uppnås för att barnet ska flytta hem igen och förändringsarbetet ska påbörjas omedelbart.

Alla vårdnadshavare som har barn placerade i nätverkshem ska erbjudas stöd från socialsekreterare på barn och unga att få hem sina barn igen alternativt stöd från socialtjänsten att främja umgänge/kontakt med barnet.

Alla nätverkshem erbjuds utbildning, handledning och stöd från resursgruppen. Resursgruppen har en rutin för vilken form av stöd, handledning och utbildning som erbjuds till nätverkshemmen och specifikt stöd till enskilda nätverkshem dokumenteras i nätverkshemmets resursjournal.

I det fall barnets föräldrar inte är mottagliga för ett förändringsarbete och en hemflytt inte bedöms vara det bästa för barnet, ska socialsekreterare arbeta för att skapa långsiktig trygghet och stabilitet för barnet på annat sätt. Detta ska ske genom vårdnadsöverflyttning om det inte är olämpligt. För ungdomar kan det långsiktiga målet vara att skapa förutsättningar för att bli självförsörjande och bo i eget boende. Målen i vårdplanen ska vara tydliga gällande vad som behöver uppnås för att en

vårdnadsöverflyttning ska vara möjlig alternativt hur barnet ska bli självförsörjande och klara att bo i eget boende.

3.2. Placering i Falu kommuns egna jourhem och familjehem

Om barnets/ungdomens behov av placering inte kan tillgodoses via nätverkshem ska socialtjänsten i första hand bedöma om Falu kommuns egna familjehem och jourhem kan tillgodose barnets/ungdomens behov, med eller utan stöd i form av öppenvårdsinsatser.

Socialekreterare på barn och unga ska alltid undersöka barnets inställning genom att fråga vad som är viktigt för barnet när det kommer att bo någon annanstans.

Resursgruppen matchar barnets behov med familjehemskategorierna nätverkshem, allmänt familjehem, jourhem och förstärkt familjehem.

Falu kommuns egna kontrakterade jourhem används vid omedelbara placeringar samt i avvaktan på stadigvarande placering.

Placeringen ska inte pågå längre än nödvändigt för barnets bästa. I de fall barnets vårdnadshavare bedöms kunna ge barnet trygghet och stabilitet långsiktigt ska socialekreterare arbeta för att barnet kan flytta hem genom att ge stöd till såväl barn, föräldrar samt familjehem. Målen i vårdplanen ska vara tydliga gällande vad som behöver uppnås för att barnet ska flytta hem igen och förändringsarbetet ska påbörjas omedelbart.

Socialekreterare på barn och unga ska alltid fråga barnet om vilka viktiga vuxna som finns runt barnet och undersöka barnets uppfattning om sitt nätverk.

Alla vårdnadshavare som har barn placerade i familjehem ska erbjudas stöd från socialekreterare på barn och unga att få hem sina barn igen alternativt stöd från socialtjänsten att främja umgänge/kontakt med barnet.

Alla familjehem och kontrakterade jourhem i Falu kommuns egen regi erbjuds regelbunden handledning, stöd och utbildning. Resursgruppen har en rutin för vilken form av stöd, handledning och utbildning som erbjuds till familjehemmen och specifikt stöd till enskilda familjehem dokumenteras i familjehemmets resursjournal.

I det fall barnets föräldrar inte är mottagliga för ett förändringsarbete och en hemflytt inte bedöms vara det bästa för barnet, ska socialekreterare arbeta för att skapa långsiktig trygghet och stabilitet för barnet på annat sätt, genom vårdnadsöverflyttning om det inte är olämpligt eller skapa förutsättningar för barn att bli självförsörjande och bo i eget boende när de blir myndiga. Målen i vårdplanen ska vara tydliga gällande vad som behöver uppnås för att en vårdnadsöverflyttning ska vara möjlig alternativt hur barnet ska bli självförsörjande och klara att bo i eget boende.

3.3. Placering i externa konsulentstödda familjehem

Innan ett konsulentstött familjehem används ska ansvarig familjehemssekreterare i enighet med riktlinjens vägledning alltid först undersöka om barnets behov kan tillgodoses i ett av Falu kommuns egna familjehem alternativt om det finns ett familjehem som matchar i de familjehemsbanker som Falu kommun har tillgång till (genom Dalarnas familjehemsresurs).

Socialekreterare på barn och unga ska alltid undersöka barnets inställning genom att fråga vad som är viktigt för barnet när det kommer att bo någon annanstans. Resursgruppen ska tillsammans med barnets socialekreterare alltid undersöka om ett barn kan placeras i eget familjehem med hjälp av stöd från resursgruppen samt eventuellt stöd till barnet/vårdnadshavare i form av öppenvårdsinsatser.

När Falu kommuns egna resurser inte täcker behovet ska externa leverantörer (privata företag) i ramavtalen gällande familjehem användas i första hand. I vissa undantagsfall kan gruppleddare/enhetschef på resursgruppen besluta att en resurs utanför ramavtalet behöver användas.

Exempel på när konsulentstödda familjehem kan användas är om Falu kommun inte har ett eget familjehem att tillgå och när det inte heller finns en matchning i de familjehemsbanker som Falu kommun har tillgång till.

Företag som erhåller konsulentstödda familjehem ska redovisa till resursgruppen vilket stöd, handledning och utbildning som de erbjuder familjehemmet.

Placeringen ska inte pågå längre än nödvändigt för barnets bästa. I de fall barnet vårdnadshavare bedöms kunna ge barnet trygghet och stabilitet långsiktigt ska socialekreterare arbeta för att barnet kan flytta hem genom att ge stöd till såväl barn, föräldrar samt nätverkshem. Målen i vårdplanen ska vara tydliga gällande vad som behöver uppnås för att barnet ska flytta hem igen och förändringsarbetet ska påbörjas omedelbart.

Barnets särskilda socialekreterare ska informera resursgruppen om de långsiktiga målen i placeringen vid placeringens början och stämma av med familjehemssekreterare efter ett års placering hur arbetet med de långsiktiga målen fortlöper och om en övergång alternativt vårdnadsöverflytt är aktuell.

Vid familjehemmets övergång till att bli uppdragstagare direkt till Falu kommun alternativt vid en vårdnadsöverflytt ska resursgruppen genom träffar med familjehemmet inventera vilket stöd, handledning och utbildning som familjehemmet mottagit och kunna erbjuda det stöd som familjehemmet har behov av.

Socialekreterare på barn och unga ska alltid fråga barnet om vilka viktiga vuxna som finns runt barnet och undersöka barnets uppfattning om sitt nätverk.

Alla vårdnadshavare som har barn placerade i konsulentstödda familjehem ska erbjudas stöd från socialsekreterare på barn och unga att få hem sina barn igen alternativt stöd från socialtjänsten att främja umgänge/kontakt med barnet.

I det fall barnets föräldrar inte är mottagliga för ett förändringsarbete och en hemflytt inte bedöms vara det bästa för barnet, ska socialsekreterare arbeta för att skapa långsiktig trygghet och stabilitet för barnet på annat sätt, genom vårdnadsöverflyttning om det inte är olämpligt eller skapa förutsättningar för barn att bli självförsörjande och bo i eget boende när de blir myndiga. Målen i vårdplanen ska vara tydliga gällande vad som behöver uppnås för att en vårdnadsöverflyttning ska vara möjlig alternativt hur barnet ska bli självförsörjande och klara att bo i eget boende. Resursgruppen överväger om behandlingsfamilj (TFCO eller annan kunskapsbaserad/evidensbaserad) är ett möjligt alternativ vid placering av barn/unga med allvarliga beteendeproblem i de ärenden där HVB-hem är aktuellt.

3.4. Placering i Falu kommuns eget HVB-hem, stödboende och skyddat boende

Om barnet/ungdomens behov inte bedöms kunna tillgodoses genom öppenvårdsstöd och/eller familjehem ska bedömning göras om behoven kan tillgodoses genom Falu kommuns eget HVB-hem Bubo, eget stödboende Ubo eller kommunens eget skyddat boende Frida.

Socialsekreterare på barn och unga ska alltid undersöka barnets inställning genom att fråga vad som är viktigt för barnet när det kommer att bo någon annanstans. Socialsekreterare på barn och unga ska alltid ringa till föreståndare på kommunens eget HVB när hen har ett barn/ungdom med kvinnligt biologiskt kön i åldern 13-19 år som är aktuell för placering på HVB i syfte att undersöka om barnets/den unges behov matchar kommunens eget HVB.

Socialsekreterare på barn och unga ska alltid ringa till föreståndare på kommunens eget stödboende när hen har ett barn/ungdom i åldern 16-20 år som är aktuell för placering på stödboende i syfte att undersöka om barnets/den unges behov matchar kommunens eget stödboende.

Stödboende ska enbart beviljas när barn/den unge mellan 16-20 år inte kan få en trygg och god vård hos sina vårdnadshavare/sitt nätverk eller har tillräcklig mognad och förutsättningar för att flytta till eget boende samt har vissa riskfaktorer gällande hälsa och utveckling som medför ett behov av stöd från socialtjänsten för att få ett självständigt boende och vuxenliv.

Vid behov av skyddat boende undersöker resursgruppen om barnets behov matchar med kommunens eget skyddat boende innan andra alternativ undersöks.

Socialsekreterare på barn och unga ska ha ett nära samarbete med barnet/ungdomen, barnets vårdnadshavare och boendet för att uppnå ett gott resultat och underlätta att parterna har kunskap om varandras förutsättningar.

Placeringen ska inte pågå längre än nödvändigt för barnets bästa, alla placeringar ska ha ett tydligt långsiktigt mål med placering och den förändring som behöver ske för att barnet ska kunna flytta hem igen alternativt flytta till eget boende.

Socialekreterare på barn och unga ska alltid fråga barnet om vilka viktiga vuxna som finns runt barnet och undersöka barnets uppfattning om sitt nätverk. Om öppenvårdsinsatser på hemmaplan eller andra åtgärder kan identifieras som kan uppnå målen i vårdplanen och på samma sätt eller bättre sätt motverka identifierade risker, ska placeringen avslutas.

Alla vårdnadshavare som har barn placerade i HVB-hem, stödboende och skyddat boende och har behov av stöd ska få detta från socialekreterare på barn och unga för att kunna ge rätt stöd till sitt barn vid hemflytt alternativt främja umgänge/kontakt med barnet.

I det fall barnets föräldrar inte är mottagliga för ett förändringsarbete och en hemflytt inte bedöms vara det bästa för barnet, ska socialekreterare arbeta för att skapa långsiktig trygghet och stabilitet för barnet på annat sätt exempelvis genom familjehemsplacering eller eget boende när barnet är myndigt. Målen i vårdplanen ska vara tydliga gällande vad som behöver uppnås för att placeringen på boendet ska upphöra.

I de fall det långsiktiga målet är eget boende, exempelvis när ett barn blivit myndig och varit placerade på stödboende, ska socialtjänsten informera ungdomarna om att de ska söka bostad på egen hand. Om ungdomen inte kan erhålla bostad på egen hand kan det bli aktuellt att bedöma behovet av andrahandskontrakt via kommunen då kommunen har ett särskilt ansvar att bistå placerade ungdomar med fungerande boendesituation efter placeringen. I dessa fall utreder och beslutar Försörjningsstödsenheten om andrahandskontrakt med stöd av handläggare på Barn och unga.

3.5. Placering i externa HVB-hem, stödboenden och skyddade boenden

När Falu kommuns egna resurser inte täcker behovet ska externa leverantörer (privata företag) i ramavtalen för HVB och stödboende användas i första hand.

I vissa undantagsfall kan gruppledare/enhetschef på resursgruppen besluta att HVB-hem eller stödboende utanför ramavtalet behöver användas.

Gällande skyddade boenden ska leverantörer i ramavtal användas i första hand när sådant är på plats, i andra hand övriga externa skyddade boenden som bäst tillgodoser barnets behov.

Socialekreterare på barn och unga ska alltid undersöka barnets inställning genom att fråga vad som är viktigt för barnet när det kommer att bo någon annanstans.

Stödboende ska enbart beviljas när barn/den unge mellan 16-20 år inte kan få en trygg och god vård hos sina vårdnadshavare/sitt nätverk eller har tillräcklig mognad och

förutsättningar för att flytta till eget boende samt har vissa riskfaktorer gällande hälsa och utveckling som medför ett behov av stöd från socialtjänsten för att få ett självständigt boende och vuxenliv.

Socialekreterare ska ha ett nära samarbete med barnet/ungdomen, barnets vårdnadshavare och boendet för att uppnå ett gott resultat och underlätta att parterna har kunskap om varandras förutsättningar.

Placeringen ska inte pågå längre än nödvändigt för barnets bästa, alla placeringar ska ha ett tydligt långsiktigt mål med placering och den förändring som behöver ske för att barnet ska kunna flytta hem igen alternativt flytta till eget boende.

Skyddat boende ska vara en tillfällig boendeinsats. Om det inte bedöms troligt att den våldsutsatta vårdnadshavaren och medföljande barn kan flytta hem igen ska andra boendealternativ undersökas skyndsamt om det inte är direkt olämpligt. Barnets socialekreterare ska tidigt lyfta frågan om någon åtgärd behöver vidtas i fråga om interimistiskt beslut om vårdnad och/eller beslut om skyddade personuppgifter så dessa frågor inte utgör hinder för barnet att komma vidare från det skyddade boendet till ett mer långsiktigt boende.

Socialekreterare på barn och unga ska alltid fråga barnet om vilka viktiga vuxna som finns runt barnet och undersöka barnets uppfattning om sitt nätverk.

Om öppenvårdsinsatser på hemmaplan eller andra åtgärder kan identifieras som kan uppnå målen i vårdplanen och på samma sätt eller bättre sätt motverka identifierade risker, ska placeringen avslutas.

Alla vårdnadshavare som har barn placerade i HVB-hem, stödboende och skyddat boende och har behov av stöd ska få detta av socialekreterare på barn och unga för att kunna ge rätt stöd till sitt barn vid hemflytt alternativt främja umgänge/kontakt med barnet.

I det fall barnets föräldrar inte är mottagliga för ett förändringsarbete och en hemflytt inte bedöms vara det bästa för barnet, ska socialekreterare arbeta för att skapa långsiktig trygghet och stabilitet för barnet på annat sätt exempelvis genom familjehemsplacering eller eget boende när barnet är myndigt. Målen i vårdplanen ska vara tydliga gällande vad som behöver uppnås för att placeringen på boendet ska upphöra.

I de fall det långsiktiga målet är eget boende, exempelvis när ett barn blivit myndig och varit placerade på stödboende, ska socialtjänsten informera ungdomarna om att de ska söka bostad på egen hand. Om ungdomen inte kan erhålla bostad på egen hand kan det bli aktuellt att bedöma behovet av andrahandskontrakt via kommunen då kommunen har ett särskilt ansvar att bistå placerade ungdomar med fungerande boendesituation

efter placeringen. I dessa fall utreder och beslutar Försörjningsstödsenheten om andrahandskontrakt med stöd av handläggare på Barn och unga.

3.6. Placering i statliga särskilda ungdomshem - SiS-hem

Om barnet/ungdomens har behov av särskild noggrann tillsyn och barnets/ungdomens eget beteende är av allvarlig grad ska socialsekreterare på barn och unga göra bedömning om skyddsbehovet är så stort att barnets/den unges behov endast kan tillgodoses genom placering på SIS-hem.

Socialsekreterare på barn och unga ska alltid undersöka barnets inställning genom att fråga vad som är viktigt för barnet när det kommer att bo någon annanstans.

Socialsekreterare på barn och unga ska ha ett nära samarbete med barnet/ungdomen, barnets vårdnadshavare och boendet för att uppnå ett gott resultat och underlätta att parterna har kunskap om varandras förutsättningar.

Placeringen ska inte pågå längre än nödvändigt för barnets bästa, alla placeringar ska ha ett tydligt långsiktigt mål med placering och den förändring som behöver ske för att barnet ska kunna flytta hem igen alternativt flytta till eget boende.

Socialsekreterare på barn och unga ska alltid fråga barnet om vilka viktiga vuxna som finns runt barnet och undersöka barnets uppfattning om sitt nätverk.

Om öppenvårdsinsatser på hemmaplan eller andra åtgärder kan identifieras som kan uppnå målen i vårdplanen och på samma sätt eller bättre sätt motverka identifierade risker, ska placeringen avslutas.

Alla vårdnadshavare som har barn placerade i ett SiS-hem och har behov av stöd ska få detta av socialsekreterare på barn och unga för att kunna ge rätt stöd till sitt barn vid hemflytt alternativt främja umgänge/kontakt med barnet.

I det fall barnets föräldrar inte är mottagliga för ett förändringsarbete och en hemflytt inte bedöms vara det bästa för barnet, ska socialsekreterare arbeta för att skapa långsiktig trygghet och stabilitet för barnet på annat sätt exempelvis genom familjehemsplacering eller eget boende när barnet är myndigt. Målen i vårdplanen ska vara tydliga gällande vad som behöver uppnås för att placeringen på boendet ska upphöra.

4. Insatser under placeringstid

Placerade barn har generellt en sämre utveckling och fler riskfaktorer på flera olika områden, än andra jämnåriga barn, även avslutad placering. Forskning visar på följande framgångsfaktorer för en bättre samhällsvård; involvera nätverk, stöd under placering,

bevaka fysisk och psykisk hälsa, uppmuntra skolprestationer (enskilt viktigaste faktorn för om placerade barn ska utvecklas gynnsamt) samt en välgenomtänkt eftervård.

När socialtjänsten fattar beslut om placering av ett barn ska socialsekreterare även bedöma huruvida barnet/ungdomen, barnets/ungdomens vårdnadshavare och/eller ev. nätverkshem/familjehem är i behov av ytterligare stöd i form av öppenvårdsinsatser.

En placering ska inte pågå längre än nödvändigt för barnets bästa, alla placeringar ska ha ett tydligt långsiktigt mål med placering och den förändring som behöver ske för att barnet ska kunna flytta hem igen alternativt flytta till eget boende.

Syftet med att bevilja insatser under placering ska vara att förkorta placeringstiden genom att aktivt jobba med föräldrarna så att barnet kan flytta hem, jobba för en vårdnadsöverflytt eller för att äldre barn kan komma ut i eget boende. Målet med parallella insatser är även att motverka sammanbrott (när en placering avslutas oplanerat) och/eller underhålla/förstärka stöd från nätverket så stödet finns vid utsluss.

4.1. Insatsformer

Individuellt inriktade insatser i form av exempelvis samtalsstöd, kontaktperson, kontaktfamilj eller umgängesstöd ska alltid behovsprövas utifrån det enskilda barnets behov och beslutas av socialtjänsten med stöd av 4 kap. 1 § SoL. Insatser till barn ska så långt det är möjligt utarbetas i samförstånd med barnet och vårdnadshavaren. För barn som har fyllt 15 år får nämnden besluta om vissa öppna insatser även utan vårdnadshavarens samtycke, om det är lämpligt och barnet begär eller samtycker till det. Föräldraperspektivet tillåts stå tillbaka med hänsyn till barnets bästa.

1) **Familjebehandling/föräldrastödsprogram.** Syftar till att ge stöd till barn och föräldrar så att barnet kan flytta hem igen alternativt stärka relationer mellan barnet och familj/nätverk i syfte att förbättra umgänget och/eller kontakten mellan barn/nätverk. Stödet kan ges i grupp eller ges som individuellt stöd. Insatsen ska ske målinriktat utifrån vårdplanens/genomförandeplanens kortsiktiga och långsiktiga mål.

2) **Stöd till barnet/ungdomen.** Syftar till att ge stöd till barnet/ungdomen att stärka barnet och barnets skyddsfaktorer så barnet får en gynnsam hälsa och utveckling på kort och lång sikt. Stödet kan ges i grupp eller ges som individuellt stöd. Insatsen ska ske målinriktat utifrån vårdplanens/genomförandeplanens kortsiktiga och långsiktiga mål.

3) **Kontaktperson/Särskild kvalificerad kontaktperson/Kontaktfamilj.** Syftar till att barnet/ungdomen ska ha ett nätverk efter avslutad placering eller att familjehemsföräldrar ska få avlastning. För att insatsen ska beviljas ska det stå klart att behovet inte kan tillgodoses på annat sätt (exempelvis via nätverket) samt finnas en plan för hur barnets behov ska kunna tillgodoses på annat sätt i förlängningen. Insatsen ska ske målinriktat utifrån genomförandeplanens kortsiktiga och långsiktiga mål.

4) **Stöd av socialsekreterare.** Syftar till att ge stöd till placerat barn och/eller föräldrar då behov av stöd föreligger men ingen övrig öppenvårdsinsats är beviljad.

Socialsekreterare ansvarar för att upprätta ett tydligt syfte med insatsen tillsammans med placerat barn och familj. Insatsen ska ske målinriktat utifrån vårdplanens/genomförandeplanens kortsiktiga och långsiktiga mål.

5) **Stöd till nätverkshem/jourhem/familjehem.** Syftar till att familjehemmet ska få stöd under pågående placering för att motverka sammanbrott, stödja barnet/ungdomen till en gynnsam utveckling och stödja familjehemmet att arbeta för att barnet ska kunna flytta hem till sina föräldrar alternativt en vårdnadsöverflyttning ska vara möjlig. Ges målinriktat av resursgruppen utifrån vårdplanens/genomförandeplanens kortsiktiga och långsiktiga mål.

5. Övriga perspektiv vid placering utanför det egna hemmet

När ett barn placeras utanför det egna hemmet finns olika perspektiv som även kan vara av betydelse för vilken placeringslösning som i slutänden blir aktuell. Det är perspektiv som ska ingå i helhetsbedömningen utifrån barnets bästa. Det kan handla om möjligheterna att inte behöva skola eller få en fungerande skolgång, barnets behov av att kunna behålla språk och etniska identitet, geografi och möjligheter till kontakter med viktiga personer i barnets nätverk eller andra omständigheter som bedöms vara av vikt för att barnet ska få en så trygg placering som möjligt.